

Rajka Ödön
(1890—1971)

Dr. *Rajka Ödön* akadémikus, a magyar allergologia nemzetközileg elismert kiemelkedő alakja halálával súlyos veszteség érte az egész magyar orvostudományt. 80. születésnapja alkalmából a Magyar Allergologiai Társaság és a Magyar Dermatológiai Társulat közösen rendezett Nagygyűlésen ünnepelte. Akik látták, hogy milyen örömmel és feszült figyelemmel kísérte tisztelőinek és tanítványainak előadásait, aligha gondolták mily közel a vég. A sors kegyes volt hozzá, mert magas kort ért el alkotóképességének teljességében, de keserű végzetként nem vehette kezébe kinyomtatva két utolsó könyvét.

Dr. *Rajka Ödön* tudományos munkássága egybeforrt a magyar allergológia történetével. 1890. július 21-én Bonyhádon született. Egyetemi tanulmányait a Budapesti Egyetemen végezte. Már medikus korában érdeklődéssel fordult a mikrobiológia és a serológia felé. Gyakornokként dolgozott a Budapesti Bakteriológia Intézetben. 1913-ban doktorált és az első világháborúban mint laboratóriumi-vezető és higiénikus működött, majd klinikus lett és a bőr- és nemibetegségek szakterületét választotta. Ettől kezdve saját szavai szerint az volt a vezérlő gondolata, hogy minden bőrgyógyászati betegségben keresni és kutatni kell a lehetséges allergiás factorokat. Ennek eredményeképpen tudományos munkásságát több mint 200, különböző nyelven megjelent közlemény jelzi. Munkáit az allergiás szemlélet szötte át. Új kórképeket írt le és új módszereket alkalmazott. Kiépítette a gombás és mikróbás „id”-ek tanát, felismerte a pyogen coccusok jelentős szerepét a dyshidrosisban. Nevéhez fűződik az első passív átvitel urticaria solarisban, neki köszönhetjük általában a fizikai urticariák jobb megismerését. 8 könyvet írt.

Első monografiáját — 1929-ben — *Lehner Imrével* közösen jelentette meg, címe: „Allergische Erscheinungen der Haut”. Ezt követte 1944-ben a *Hajós Károllyal* írt könyv: „Asthma, ekzema és rokon kórképek az allergiás tanok tükrében”. Ebben a munkában közel 20 éves kutatásának eredményeképpen mint immunbiológus, és mint klinikus tárta fel az allergodermatosisok problémakörét és a jelenségeket a reagin-dereagin elmélettel magyarázta. Tana változatlanul ugyan nem maradt érvényben, de a dereagin típusú vegyületek kutatása ma is az érdeklődés előterében áll. Talán legfontosabb műve a szerkesztésében megjelent „Allergie und allergische Erkrankungen” című két-kötetes munka, amelynek számos fejezetét saját maga, vagy tanítványai írták (1959). Ez a mű nagyban hozzájárult a magyar allergológiai kutatás nemzetközi elismertetéséhez. Újabb kiadása orosz nyelven is megjelent. 1962-ben jelent meg *Korossy Sándorral* és *Gózonny Mariannal* írt monografiája „Das mikrobielle Ekzem”. *Szodoray Lajossal* együtt írt tankönyve a bőr- és nemibetegségekről 4 kiadást ért el. Két posztumusz munkája maradt ránk, ezek közül az egyik: (társszerző: *Backhausz Richard*) „Explanatory immunological-allergological Dictionary” hézagpótló, a másik: „Allergy and immunological aspects of allergic diseases” címmel számos hazai és külföldi munkatárs közreműködésével joggal számíthat újabb sikerre.

Tudományos munkásságának elismeréseként 11 külföldi dermatológiai, illetve allergológiai társaság tagjává választotta. Egyidőben a Magyar Tudományos Akadémia Orvosi Osztályának titkára volt. Megkapta a Munka Érdemrendet és később a Munka Érdemrend aranyfokozatát.

Rajka akadémikus valóságos polihisztor volt az allergológia terén. Az elméleti és gyakorlati kérdésekben egyaránt tájékozott volt. Munkássága „trigger mechanizmus”-nak tekinthető, mert cikkeivel, könyveivel, symposionok és kongresszusok rendezésével, és különböző bizottságokban sugallta és serkentette az egész magyar allergológiai kutatást. Személye pótolhatatlannak tűnik.

Dr. Hámori Artur